

6 клас. 05.09.24. Зарубіжна література.

**Поняття про міф. Основні тематичні групи міфів
Популярні міфологічні образи, сюжети, мотиви різних народів**

Мета. Познайти учнів з поняттями міф, міфологія та популярними міфологічними образами; дати уявлення про цикл міфів; показати природу міфа як форму пізнання й естетичного засвоєння оточуючого світу; з'ясувати природу впливу міфа на культуру людства.

Хід уроку.

I. Актуалізація опорних знань.

Слово учителя. Усі народи з давніх давен складали міфи. Вони народжувалися з природньої допитливості людей, їхнього прагнення зрозуміти і пояснити дійсність. У міфах переплетені донаукові уявлення про природу та суспільство, релігію, філософію та мистецтво.

- **Яку практичну роль, на вашу думку, відігравали міфи у житті людей?**

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Ознайомлення з літературним поняттям.

МІФ (гр. *Mýthos* — переказ, оповідання) — вигадане оповідання, в якому явища природи або історичні події зображуються й з'ясовуються в персоніфікованій формі.

2. Розповідь з елементами бесіди.

Міфи — твердження та розповіді, які міцно увійшли в життя та культуру народів.

У давніх людей було багато запитань:

- Як з'явився цей світ?
- Хто управляє ним?
- Як здобути вогонь і зберегти його?
- Як здобути їжу?
- Як вижити у хижому світі?
- Міфи відносяться до усної народної творчості (фольклору) - найдавнішої форми роздумів людини. Міфи - це спроба зрозуміти, звідки виник світ, яка у ньому роль людини. Тільки міф давав відповідь про сенс життя людини.

Міфи відбирали, накопичували, класифікували та зберігали багатовікові знання і спостереження людей.

У міфах розповідалося про найдавніший період в історії людства, який існував до початку усіх часів. Міфи давали відповіді на важливі питання: що таке добро і зло, які можливостями володіє людина.

Міфи відбирали, накопичували, класифікували та зберігали багатовікові знання і спостереження людей.

➤ ***Які спостереження, на вашу думку, знайшли відображення у міфах?***

Міфи пояснювали, яким чином влаштований оточуючий світ. Вони вказували, як саме повинна пройти свій життєвий шлях людина, розташовували на цьому шляху віхи, що допомагали не збитися з нього, описували те, що чекає на людей після смерті.

Міфи були особливою формою пам'яті, що допомагала передавати важливі знання з покоління в покоління.

➤ Чи можемо ми назвати ім'я автора міфів?

➤ То ж, до якого виду літератури можна віднести міфи?

У давнину нікому не спадало на думку запитання про авторство міфів, Вважалося, що міфи повідали людям їхні предки, а тим – боги. Це означало, що у міфах містяться одкровення, і люди мають зберегти їх у пам'яті поколінь, не намагаючись щось змінити або додати нове.

Міфи відносяться до усної народної творчості (фольклору) - найдавнішої форми роздумів людини. Міфи - це спроба зрозуміти, звідки виник світ, яка у ньому роль людини. Тільки міф давав відповідь про сенс життя людини.

Міфи різних народів мають схожі теми та мотиви.

Богиня краси і кохання у міфах різних народів.

Афродіта,
давньогрецька богиня

Лада, слов'янська
богиня

Фрейя,
скандинавська богиня

3. Знайомство з літературними термінами.

Афродіта,
давньогрецька богиня

ОШИТИ ВИЗНАЧЕННЯ:

- **Міфологія** (грец. μυθολογία від μῦθος — переказ та λόγος — слово; виклад стародавніх сказань, переказів) — сукупність міфів певного народу. Сукупність міфів складає основу міфологічного світогляду, який притаманний як для первісного суспільства, так і для, певною мірою, сучасного.
- **Цикл міфів** (грецьк. kuklos — коло) — сукупність міфів, пов'язаних між собою певною тематикою, героями або подіями. Цикли міфів утворюють певну замкнуту цілість.

Слово учителя. Основою будь-якої міфології є міфи про створення світу і людей. Творцями світу виступають подекуди боги, подекуди тварини, а то і взагалі рослини. Яким чином первозданна істота виникла з Хаосу і як творила цей світ – на це у міфах народів світу є своя історія.

У міфології будь-якого народу окрема й важлива роль відводиться богам. Боги створювали, боги сердилися й руйнували, вони спрямовували у битвах, допомагали героям, карали злодіїв.

4. Робота зі схемою.

За змістом міфи умовно можна поділити на декілька тематичних груп:

Міфи про
створення світу

Міфи про небесні
тіла

Міфи про створення
людей

Міфи про богів

Міфи про кінець
світу

Календарні міфи

Міфи про героїв

Міфи про тварин

Вказані тематичні групи є у більшості міфологій світу.

➤ Чому, на вашу думку, так сталося?

Схожі умови розвитку давніх людей призвели до появи схожих сюжетів і образів, що, в свою чергу, обумовило появу відповідних мотивів.

Мотив – сталий елемент певного сюжету, який повторюється в різних творах.
(Запис у зошит)

- ❖ Подумайте і наведіть приклади мотивів, що повторюються у міфах різних народів світу.

Мотив Світового дерева знайшов відображення у міфах різних народів як уособлення єдності усього світу, як своєрідна модель Всесвіту й людини.

В різних міфах його називають по-різному: «дерево центру», «небесне дерево», «дерево пізнання», «**Вічне Древо Життя**».

Про древо життя у світі створено безліч легенд, казок, цей символ знайшов відображення в орнаментах народів світу. Можна сказати, що Світове дерево є моделлю культури в цілому.

Також у багатьох народів (давніх греків, іранців, китайців) існував міф про те, що світ виник з яйця. Подібні легенди є і у слов'ян.

Пізніше мотив космічного яйця з'явився у казках та зайняв важливе місце у традиції святкування Великодня.

- Згадайте казки, пов'язані з яйцем?
- Чому, на вашу думку, у деяких казках з'явилися елементи, які були у міфах?

Незважаючи на деяку спорідненість міфу і казки, вони істотно різняться.

5. Робота з підручником

- ❖ *Зачитайте відмінності між міфом і казкою, що вміщені в таблиці на с. 17 підручника.*

IV. 1. Обобщение материала.

XXI століття... Вчені вивчають космос, лікарі роблять складні операції, ми не мислимо свого життя без комп'ютера.

- Як ви гадаєте, для чого нам потрібні міфи, які були придумані у допотопні часи? Думку обґрунтуйте.
- Міфи містять ідею єдності людини, природи і Всесвіту, вчать відділяти добро від зла.

- Міфи встановлювали зв'язок між минулим, сучасним і майбутнім людства
- Міфи пояснюють людині, яка вона є і якою повинна стати.

Міфи стали джерелом натхнення для мистецтва, яке зароджувалося у надрах міфології. Створюючи сказання про богів і героїв людина робила перший крок до творчості.

Дж. Гелбрет. Гея-Земля

Р. Гюбер. Античний храм

Б. Валледже. Атлант

Зв'язок між музикою та міфом здавна затвердився у культурі. Створено багато музичних творів за мотивами міфів різних народів. Це опери та балети, ораторії і кантати. Створюються й сучасні музичні твори за сюжетами міфів, легенд та переказів.

2. Висновок

Змальовуючи своїх богів і героїв давні люди втілювали в них найкращі і найблагородніші якості людини.

Добро і благородство, честь і мужність, дружба і любов завжди перемагають. Ці неперушні істини доходять до нас через віки

Пройшли тисячі років, багато давніх цивілізацій були стерті з лиця землі, але величні ідеї Світла, Честі і Добра до сьогодні є найактуальнішими і найсучаснішими.

V. Підведення підсумків і виставлення оцінок.

VI. Домашнє завдання.

- ☐ Прочитати статтю підручника на с. 14-19.
- ☐ Відповісти на завдання 1-5 на с. 19 (усно).
- ☐ Знати основні поняття, записані в зошиті.